

De volgende exameneisen (lesgeven en rijtechniek) zijn van toepassing:

	Niveau/richting	Keuze (kies één van de opties)
Aspirantniveau	Aspirant-instructeur	<ul style="list-style-type: none"> - Discipline rijden <ul style="list-style-type: none"> • Rijtechniek [A1] • Lesgeven [A2] - Discipline menen <ul style="list-style-type: none"> • Rijtechniek menen [B1] • Lesgeven menen [B2]
	Instructeur Basissport	<ul style="list-style-type: none"> - Discipline rijden <ul style="list-style-type: none"> • Rijtechniek [C1] • Lesgeven [C2] - Discipline menen <ul style="list-style-type: none"> • Rijtechniek menen [D1] • Lesgeven menen [D2]
Instructeursniveau	Instructeur Wedstrijdsport	<ul style="list-style-type: none"> - Discipline dressuur <ul style="list-style-type: none"> • Rijtechniek dressuur [E1] • Lesgeven dressuur [E2] - Discipline springen <ul style="list-style-type: none"> • Rijtechniek springen [F1] • Lesgeven springen [F2] - Discipline menen <ul style="list-style-type: none"> • Rijtechniek menen [G1] • Lesgeven menen [G2]

Inhoudsopgave Lesgeven

Aspirantniveau

Discipline rijden – Rijtechniek [A1]	3
Discipline rijden – Lesgeven [A2]	4
Discipline mannen – Rijtechniek [B1]	5
Discipline mannen – Lesgeven [B2]	6

Instructeursniveau - Basissport

Discipline rijden – Rijtechniek [C1]	7
Discipline rijden – Lesgeven [C2]	8
Discipline mannen – Rijtechniek [D1]	9
Discipline mannen – Lesgeven [D2]	10

Instructeursniveau - Wedstrijdsport

Discipline dressuur – Rijtechniek [E1]	11
Discipline dressuur – Lesgeven [E2]	12
Discipline springen – Rijtechniek [F1]	13
Discipline springen – Lesgeven [F2]	14
Discipline mannen – Rijtechniek [G1]	15
Discipline mannen – Lesgeven [G2]	16

Rijtechniek aspirant-instructeur [A1]

Exameneisen Dressuur De ruiter rijdt één paard De ruiter...	Prestatie-indicatoren De ruiter...
1. Zit in balans in stap, draf en galop, onafhankelijk van de teugels	1.1 Zit in balans in stap, draf en galop 1.2 Heeft de stijgbeugels op een passende lengte 1.3 Onderhoudt een teugelcontact, passend bij de uitgevoerde arbeid 1.4 Rijdt licht in het ritme en op het goede been
2. Past hulpen toe	2.1 Gebruikt hulpen voor het onder controle houden van het tempo van het paard 2.2 Gebruikt hulpen voor het rijden van grote voltes, van hand veranderen en rechte lijnen 2.3 Gebruikt hulpen voor het rijden van overgangen
Exameneisen Springen De ruiter rijdt één paard De ruiter...	Prestatie-indicatoren De ruiter...
1. Rijdt met één paard een springproef bestaande uit 4 drafbomen en een kruisje of steilsprong met drafafzetboom en galoppeert over 2 op de grond liggende bomen. Springt een lijntje bestaande uit een hindernis uit draf met behulp van een drafbalk en galoppeert vervolgens doornaar een oxer op minimaal 4 galopsprongen De hoogte van de hindernissen ligt tussen de 50 en 60 cm. De oxer is 60 cm. breed.	1.1 Zit in verlichte zit ¹ 1.2 Zit mee in de bewegingen van het paard en vertoont souplesse, zowel tussen de hindernissen als op de sprong, zonder dat dit ten koste gaat van de inwerking. 1.3 Heeft controle over de draf en galop met beheerste drang naar voren waarbij het paard vloeiend en in balans gaat 1.4 Rijdt het paard correct naar en van de sprong: hij rijdt recht naar de sprong toe, de afzet is recht, het paard springt over het midden van de hindernis en blijft na de landing recht 1.5 Herstelt de galop vloeiend, wanneer het paard na de hindernis in de verkeerde galop landt 1.6 Rijdt vloeiende en correcte wendingen voor en na de sprong

¹ De ruiter buigt het bovenlichaam licht naar voren, het gewicht wordt gedeeltelijk overgenomen door bovenbeen, knie en hak. Het zitvlak blijft dicht bij het zadel. De hoek tussen het bovenlichaam en het bovenbeen en de hoek tussen het bovenbeen en het onderbeen is duidelijk kleiner dan in de dressuurzit. De hak is onder alle omstandigheden het laagste punt. De lijn onderarm – teugel – paardenmond is recht.

Lesgeven aspirant-instructeur [A2]

Examen-eisen	Prestatie-indicatoren
De lesgever	De lesgever.....
1. Begeleidt de leerlingen op een correcte manier	1.1 Legt de oefeningen duidelijk uit 1.2 Brengt eenvoudige correcties aan en ziet er op toe dat deze ook uitgevoerd worden 1.3 Komt overtuigend over 1.4 Heeft interactie met de ruiters 1.5 Past een logische lesopbouw toe met voldoende variatie 1.6 Zorgt ervoor dat onveilige situaties met ruiters, paarden en omstanders worden voorkomen 1.7 Stelt zich op een veilige plaats op in de rijbaan 1.8 Bewaakt het welzijn van het paard op een verantwoorde manier in lijn met de binnen de organisatie en de paardensport geldende ethische normen en waarden
2. Verzorgt een eenvoudige les, bestaande uit een dressuurles ¹ (ca. 15 minuten) aan 2 combinaties op B/L of F8-F12 niveau en een springles ² (ca. 15 minuten) aan 1 combinatie op B/L of S60 niveau.	2.1 Benoemt goede punten en/of problemen met betrekking tot de houding van het paard en de constante verbinding met de mond van het paard 2.2 Benoemt goede punten en/of problemen met betrekking tot de houding en zit van de ruiter 2.3 Geeft aan of het paard in het juiste tempo gaat 2.4 Geeft aan of het paard regelmatig in de gangen vertoont 2.5 Geeft aan of het paard in de wendingen en grote voltes in de juiste stelling en buiging gaat 2.6 Maakt tijdens de springles gebruik van passende afstanden tussen de hindernis-elementen onderling 2.7 Corrigeert de leerling in houding en zit tussen de hindernissen en tijdens de sprong 2.8 Geeft aan of de combinatie de hindernissen in het juiste tempo aanrijdt 2.9 Gaat handig om met het hindernismateriaal 2.10 Past de les aan bij het niveau van de leerlingen 2.11 Controleert of de aanwijzingen voldoende overkomen
3. Beschikt over voldoende zelfpresentatie	3.1 Communiceert in het Nederlands met de leerlingen 3.2 Hanteert de gebruikelijke vaktermen 3.3 Is duidelijk verstaanbaar en maakt gebruik van eenvoudige non-verbale communicatie
4. Reflecteert op eigen handelen tijdens een gesprek na afloop van de les.	4.1 Verklaart de manier van handelen tijdens de les 4.2 Benoemt eigen sterke en zwakke punten

¹De kandidaat krijgt 30 minuten voor aanvang van het examen een van onderstaande examenopdrachten uitgereikt:

- Losrijden in stap, draf en galop
- Tempowisselingen en opbouw om te komen tot het rijden van correcte overgangen en wendingen

In beide gevallen dient de kandidaat in ieder geval aandacht te besteden aan het juiste tempo, de correcte houding van ruiter en paard en het rechtgericht gaan.

²In de springles dient de kandidaat tenminste de volgende elementen op te nemen:

- Werk over op de grond liggende bomen
- Keuze uit een dubbelsprong OF een lijntje op 3 of 4 galopsprongen met minimaal één eenvoudige oxer
- Afhankelijk van het niveau van de combinaties een hindernis naar keuze die uit galop moet worden gesprongen

Rijtechniek aspirant-instructeur mannen [B1]

Exameneisen Dressuur De menner ment één enkelspan De menner...	Prestatie-indicatoren De menner...
1. Heeft een correcte houding	1.1 Heeft een houding die het mogelijk maakt functionele hulpen te geven
2. Past hulpen correct toe	2.1 Rijdt de overgangen vloeiend, zowel naar een hogere als naar een lagere gang 2.2 Rijdt wendingen en grote voltes, waarbij het paard kijkt in de richting waarin het gaat en de achterbenen het spoor van de voorbenen volgen. Het paard is voldoende voorwaarts en onder controle 2.3 Rijdt variatie in tempo in draf, waarbij het paard de passen enigszins verruimt of verkort en in balans blijft 2.4 Gebruikt gecoördineerde en met elkaar in overeenstemming zijnde hulpen voor het rijden van wendingen, grote voltes en rechte lijnen, overgangen en tempowisselingen 2.5 Onderhoudt tijdens het rijden een functionele aanleuning en houding van het paard, waarbij het paard niet tegen, achter of op de hand komt
3. Kent de beginselen van de manier van gaan van het paard en past deze kennis toe in het rijden	3.1 Past de manier van rijden aan op de reacties, de manier van gaan en de mogelijkheden van het paard
4. Past het achenbachsysteem toe aan het mentoestel	4.1 Voert op aanvraag van de examinerator de volgende handelingen uit aan het mentoestel: uitgangshouding, gebruikshouding, dressuurhouding, verkortingsgrepen, wendingen met 1 en 2 handen en keertwendingen.
Exameneisen Vaardigheid De menner ment één enkelspan De menner...	
1. Rijdt met één aanspanning een vaardigheidsparcours deels uit draf en deels uit galop. Het parcours bestaat uit de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> - ca. 10 doorgangen - een slalom of Zig-zag De breedte van de doorgangen is + 30cm. Het parcours dient te worden afgelegd binnen een vastgestelde tijd.	1.1 Heeft een zodanige houding op de bok dat hij op een correcte manier invloed kan blijven uitoefenen op de aanspanning 1.2 Maakt op een zodanige manier gebruik van de hulpen dat de aanspanning op een juiste manier kan worden ondersteund 1.3 Heeft controle over de gangen met beheerste drang naar voren waarbij het paard vloeiend en in balans gaat 1.4 Rijdt de aanspanning op een zodanige manier door de hindernissen waarbij hij in een vloeiende lijn rijdt en hij kiest voor een passende gang 1.5 Rijdt bij de aanspanning passende lijnen en rijdt daar waar nodig alternatieven

Lesgeven aspirant-instructeur mannen [B2]

Examen-eisen	Prestatie-indicatoren
De lesgever	De lesgever.....
1. Begeleidt de leerlingen op een correcte manier	1.1 Legt de oefeningen duidelijk uit 1.2 Brengt eenvoudige correcties aan en ziet er op toe dat deze ook uitgevoerd worden 1.3 Komt overtuigend over 1.4 Heeft interactie met de menners 1.5 Past een logische lesopbouw toe met voldoende variatie 1.6 Zorgt ervoor dat onveilige situaties met menners, paarden en omstanders worden voorkomen 1.7 Stelt zich op een veilige plaats op in de rijbaan 1.8 Bewaakt het welzijn van het paard op een verantwoorde manier in lijn met de binnen de organisatie en de paardensport geldende ethische normen en waarden
2. Verzorgt een eenvoudige les, bestaande uit een dressuur-menles ¹ (ca. 30 minuten) aan 2 combinaties op B/L niveau en een vaardigheidsles aan 1 combinatie.	2.1 Benoemt goede punten en/of problemen met betrekking tot de houding van het paard en de constante verbinding met de mond van het paard 2.2 Benoemt goede punten en/of problemen met betrekking tot de houding en leidselvoering van de menner 2.3 Geeft aan of het paard in het juiste tempo gaat 2.4 Geeft aan of het paard regelmaat in de gangen vertoont 2.5 Geeft aan of het paard in de wendingen en grote voltes in de juiste stelling en buiging gaat 2.6 Maakt tijdens de vaardigheidsles gebruik van de juiste spoorbreedte 2.7 Past de les aan bij het niveau van de leerlingen 2.8 Controleert of de aanwijzingen voldoende overkomen
3. Beschikt over voldoende zelfpresentatie	3.1 Communiceert in het Nederlands met de leerlingen 3.2 Hanteert de gebruikelijke vaktermen 3.3 Is duidelijk verstaanbaar en maakt gebruik van eenvoudige non-verbale communicatie
4. Reflecteert op eigen handelen tijdens een gesprek na afloop van de les.	4.1 Verklaart de manier van handelen tijdens de les 4.2 Benoemt eigen sterke en zwakke punten

De kandidaat krijgt 30 minuten voor aanvang van het examen een van onderstaande examenopdrachten uitgereikt:

- Losrijden in stap, draf en eventueel galop
 - Tempowisselingen en opbouw om te komen tot het rijden van correcte overgangen en wendingen
- In beide gevallen dient de kandidaat in ieder geval aandacht te besteden aan het juiste tempo, de correcte houding van menner en paard en het rechtgericht gaan.

Rijtechniek Instructeur Basissport [C1]

Exameneisen Dressuur De ruiter rijdt twee paarden De ruiter...	Prestatie-indicatoren De ruiter...
1. Zit in balans en met een onafhankelijke zit op beide paarden	1.1 Zit in balans in stap, draf en galop 1.2 Volgt de beweging van de paarden in stap, draf en galop 1.3 Rijdt licht in het ritme en op het goede been 1.4 Rijdt met souplesse in heup-, knie en enkelgewricht tijdens stap, draf (lichtrijden en doorzitten) en galop 1.5 Heeft een houding die het mogelijk maakt functionele hulpen te geven 1.6 Geeft gecoördineerde, onafhankelijke en met elkaar in overeenstemming zijnde hulpen
2. Traint twee paarden dressuurmatig, binnen hun mogelijkheden, op een effectieve manier	2.1 Past een logische trainingsopbouw toe waarbij een duidelijke opwarming, kern en cooling down naar voren komt 2.2 Rijdt overgangen vloeiend, zowel naar een hogere als naar een lagere gang 2.3 Rijdt het paard nageeflijk en met aanleuning 2.4 Rijdt het paard rechtgericht en in horizontaal evenwicht 2.5 Rijdt het paard zodanig dat het de juiste buiging en stelling aanneemt 2.6 Rijdt het paard voldoende voorwaarts en heeft controle. Rijdt tempowisselingen in draf en galop waarbij het paard de passen enigszins verruimt of verkort en in balans blijft. 2.7 Past de manier van rijden aan op de reacties, de manier van gaan en de mogelijkheden van het paard en de omstandigheden
Exameneisen Springen De ruiter rijdt twee paarden De ruiter...	Prestatie-indicatoren De ruiter...
1. Rijdt met twee paarden een parcours met een hoogte van (ongeveer) 70 cm. Het parcours bestaat uit de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> - een dubbelsprong die vanuit draf gesprongen wordt, met een onderlinge afstand van 1 of 2 galopsprongen - een lijntje op 3, 4 of 5 galopsprongen - een eenvoudig stijlsprongetje die vanuit galop gesprongen wordt - een oxer die uit galop wordt gesprongen 	2.8 Neemt verlichte zit aan passend bij de situatie. Zit mee in de bewegingen van het paard met souplesse en behoud van de balans, zowel tussen als op de sprong 2.9 Heeft controle over de draf en galop met beheerste drang naar voren waarbij het paard vloeiend en in balans gaat 2.10 Rijdt het paard recht naar en van de sprong (rechte afzet, springt over het midden van de hindernis, blijft recht na de landing) 2.11 Herstelt de galop vloeiend, wanneer het paard in de verkeerde galop landt 2.12 Rijdt vloeiende en correcte wendingen voor en na de sprong

Lesgeven Instructeur Basissport [C2]

Exameneisen	Prestatie-indicatoren
De lesgever	De lesgever.....
1. Informeert en betreft ruiters en ouders/derden	1.1 Informeert en betreft ruiters bij het verloop van de les. 1.2 Stimuleert sportief en respectvol gedrag van de ruiters naar elkaar, de paarden, de instructeur en andere betrokkenen. 1.3 Gaat sportief en respectvol om met alle betrokkenen. 1.4 Komt afspraken na. 1.5 Bewaakt waarden en stelt normen. 1.6 Besteedt aandacht aan het voorkomen van blessures bij de ruiters en paarden 1.7 Handelt in geval van een noodsituatie/ongeluk.
2. Begeleidt ruiters tijdens de lessen	2.1 Houdt rekening met persoonlijke verwachtingen en motieven van ruiters. 2.2 Motiveert, stimuleert en enthousiasmeert ruiters. 2.3 Benadert ruiters op positieve wijze. 2.4 Past de omgangsvormen en het taalgebruik aan de belevingswereld van de ruiters aan. 2.5 Treedt op als een ruiter zich onsportief gedraagt en zorgt dat ruiters zich aan de regels houden. 2.6 Treedt op bij onveilige sportsituaties. 2.7 Houdt zich aan de beroepscode en vertoont voorbeeldgedrag op en rond de accommodatie.
3. Bereidt lessen voor	3.1 Analyseert beginsituatie gericht op ruiters, paarden, omgeving en zijn eigen kwaliteiten als instructeur. 3.2 Bouwt het (periode)plan (chrono)logisch op. 3.3 Stemt het (periode)plan af op het niveau van de paardensporters 3.4 Formuleert doelstellingen concreet. 3.5 Beschrijft evaluatiemethoden- en momenten. 3.6 Werkt passend binnen het (periode)plan lessen uit. 3.7 Baseert de lesvoorbereiding op het (periode)plan. 3.8 Verwerkt evaluaties in de lesvoorbereiding. 3.9 Stemt de lesinhoud af op de mogelijkheden van de ruiters en paarden. 3.10 Kiest voor een verantwoorde lesopbouw.
4. Voert een les uit van 30 minuten aan een groep van minimaal 2 ruiters, waarbij zowel dressuur als springen aan bod komt technische aspecten	4.1 Geeft feedback en aanwijzingen aan ruiters op basis van analyse van de uitvoering 4.2 Verbeterd hoofd-/halshouding 4.3 Verbeterd tactzuiverheid, souplesse en ontspannenheid 4.4 Verbeterd de aanleuning 4.5 Verbeterd de impuls en het evenwicht 4.6 Verbeterd het rechtgericht zijn 4.7 Gebruikt passende afstanden 4.8 Heeft tempocontrole en hanteert het juiste grondtempo 4.9 Voert na-controle uit na de sprong 4.10 Verbeterd wendingen en ritme 4.11 Verbeterd de balans en houding van de ruiter 4.12 Verbeterd de verlichte zit 4.13 Verbeterd de ruiterfitheid
5. Voert een les uit van 30 minuten aan een groep van minimaal 2 ruiters, waarbij zowel dressuur als springen aan bod komt didactische aspecten	5.1 Stemt de lesinhoud af op de omstandigheden. 5.2 Maakt gebruik van goede voorbeelden 5.3 Maakt zichzelf verstaanbaar 5.4 Organiseert de training efficiënt 5.5 Zorgt voor een goede interactie met de ruiters 5.6 Houdt de aandacht van de ruiters vast 5.7 Evalueert proces en resultaat van de training 5.8 Reflecteert op het eigen handelen 5.9 Vraagt feedback 5.10 Verwoordt eigen leerbehoeften

Rijtechniek Instructeur Basissport Mennen [D1]

Examenisen Dressuur De menner ment twee enkelspannen De menner...	Prestatie-indicatoren De menner...
1. Heeft een correcte houding en past hulpen correct toe	1.1 Rijdt de overgangen vloeiend, zowel naar een hogere als naar een lagere gang 1.2 Rijdt wendingen en grote voltes, waarbij het paard kijkt in de richting waarin het gaat en de achterbenen het spoor van de voorbenen volgen. Het paard is voldoende voorwaarts en onder controle 1.3 Rijdt variatie in tempo in draf, waarbij het paard de passen enigszins verruimt of verkort en in balans blijft 1.4 Heeft een houding die het mogelijk maakt functionele hulpen te geven 1.5 Gebruikt gecoördineerde en met elkaar in overeenstemming zijnde hulpen voor het rijden van wendingen, grote voltes en rechte lijnen, overgangen en tempowisselingen 1.6 Onderhoudt tijdens het rijden een functionele aanleuning en houding van het paard, waarbij het paard niet tegen, achter of op de hand komt
2. Traint twee paarden dressuurmatig, binnen hun mogelijkheden, op een effectieve manier	2.1 Past een logische trainingsopbouw toe waarbij een duidelijke opwarming, kern en cooling down naar voren komt 2.2 Rijdt overgangen vloeiend, zowel naar een hogere als naar een lagere gang 2.3 Rijdt het paard nageeflijk en met aanleuning 2.4 Rijdt het paard rechtgericht en in horizontaal evenwicht 2.5 Rijdt het paard zodanig dat het de juiste buiging en stelling aanneemt 2.6 Rijdt het paard voldoende voorwaarts en heeft controle. Rijdt tempowisselingen in draf waarbij het paard de passen enigszins verruimt of verkort en in balans blijft. 2.7 Past de manier van rijden aan op de reacties, de manier van gaan en de mogelijkheden van het paard en de omstandigheden
3. Past het achenbachsysteem toe aan het mentoestel	3.1 Voert op aanvraag van de examiner de volgende handelingen uit aan het mentoestel: uitgangshouding, gebruikshouding, dressuurhouding, verkortingsgrepen, wendingen met 1 en 2 handen en keertwendingen.
Examenisen Vaardigheid De menner ment twee enkelspannen De menner...	
1. Rijdt met twee aanspanningen een vaardigheidsparcours met doorgangen van + 30 cm. Het parcours bestaat uit de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> - ca. 10 doorgangen - een slalom of Zig-zag 	1.1. Heeft een zodanige houding op bok dat hij op een correcte manier invloed kan blijven uitoefenen op de aanspanning 1.2 Maakt op een zodanige manier gebruik van de hulpen dat de aanspanning op een juiste manier kan worden ondersteund 1.3 Heeft controle over de gangen met beheerste drang naar voren waarbij het paard vloeiend en in balans gaat 1.4 Rijdt de aanspanning op een zodanige manier door de hindernissen waarbij hij in een vloeiende lijn rijdt en hij kiest voor een passende gang 1.5 Rijdt bij de aanspanning passende lijnen en rijdt daar waar nodig alternatieven

Lesgeven Instructeur Basissport Mennen [D2]

Examineisen	Prestatie-indicatoren
De lesgever	De lesgever.....
1. Informeert en betreft mennis en ouders/derden	1.1 Informeert en betreft mennis bij het verloop van de les. 1.2 Stimuleert sportief en respectvol gedrag van de mennis naar elkaar, de paarden, de instructeur en andere betrokkenen. 1.3 Gaat sportief en respectvol om met alle betrokkenen. 1.4 Komt afspraken na. 1.5 Bewaakt waarden en stelt normen. 1.6 Besteedt aandacht aan het voorkomen van blessures bij de mennis en paarden 1.7 Handelt in geval van een noodsituatie/ongeluk.
2. Begeleidt mennis tijdens de lessen	2.1 Houdt rekening met persoonlijke verwachtingen en motieven van mennis. 2.2 Motiveert, stimuleert en enthousiasmeert mennis. 2.3 Benadert mennis op positieve wijze. 2.4 Past de omgangsvormen en het taalgebruik aan de belevingswereld van de mennis aan. 2.5 Treedt op als een manner zich onsportief gedraagt en zorgt dat mennis zich aan de regels houden. 2.6 Treedt op bij onveilige sportsituaties. 2.7 Houdt zich aan de beroepscode en vertoont voorbeeldgedrag op en rond de accommodatie.
3. Bereidt lessen voor	3.1 Analyseert beginsituatie gericht op mennis, paarden, omgeving en zijn eigen kwaliteiten als instructeur. 3.2 Bouwt het (periode)plan (chrono)logisch op. 3.3 Stemt het (periode)plan af op het niveau van de paardensporters 3.4 Formuleert doelstellingen concreet. 3.5 Beschrijft evaluatiemethoden- en momenten. 3.6 Werkt passend binnen het (periode)plan lessen uit. 3.7 Baseert de lesvoorbereiding op het (periode)plan. 3.8 Verwerkt evaluaties in de lesvoorbereiding. 3.9 Stemt de lesinhoud af op de mogelijkheden van de mennis en paarden. 3.10 Kiest voor een verantwoorde lesopbouw.
4. Voert een les uit van 30 minuten aan een groep van minimaal 2 mennis, waarbij zowel dressuur als vaardigheid aan bod komt technische aspecten	4.1 Geeft feedback en aanwijzingen aan mennis op basis van analyse van de uitvoering 4.2 Verbeterd hoofd-/halshouding 4.3 Verbeterd tactzuiverheid, souplesse en ontspannenheid 4.4 Verbeterd de aanleuning 4.5 Verbeterd de impuls en het evenwicht 4.6 Verbeterd het rechtgericht zijn 4.7 Gebruikt passende spoorbreedte 4.8 Heeft tempocontrole en hanteert het juiste grondtempo 4.9 Voert na-controle uit na de doorgang 4.10 Verbeterd wendingen en ritme 4.11 Verbeterd de en houding van de manner
5. Voert een les uit van 30 minuten aan een groep van minimaal 2 mennis, waarbij zowel dressuur als vaardigheid aan bod komt didactische aspecten	5.1 Stemt de lesinhoud af op de omstandigheden. 5.2 Maakt gebruik van goede voorbeelden 5.3 Maakt zichzelf verstaanbaar 5.4 Organiseert de training efficiënt 5.5 Zorgt voor een goede interactie met de mennis 5.6 Houdt de aandacht van de mennis vast 5.7 Evalueert proces en resultaat van de training 5.8 Reflecteert op het eigen handelen 5.9 Vraagt feedback 5.10 Verwoordt eigen leerbehoeften

Rijtechniek Instructeur Wedstrijdsport Dressuur [E1]

Examineisen Dressuur De ruiter rijdt twee paarden De ruiter...	Prestatie-indicatoren De ruiter...
1. Zit in balans en met een onafhankelijke zit	1.1 Zit in balans in stap, draf en galop 1.2 Rijdt met souplesse in heup-, knie- en enkelgewricht tijdens stap, draf (lichtrijden en doorzitten) en galop 1.3 Zit rechtop en heeft een houding die het mogelijk maakt functionele hulpen te geven 1.4 Geeft gecoördineerde, onafhankelijke en met elkaar in overeenstemming zijnde hulpen
2. Traint de paarden op een effectieve manier en gebruikt hiervoor de bijbehorende hulpen	2.1 Past een logische trainingsopbouw toe waarbij een duidelijke opwarming, kern en cooling down naar voren komt 2.2 Rijdt het paard zodanig dat het vlug op kleine hulpen reageert 2.3 Rijdt het paard nageeflijk en met aanleuning 2.4 Rijdt met ontspanning en losgelatenheid 2.5 Rijdt het paard rechtgericht 2.6 Rijdt het paard zodanig dat het stelling en buiging aanneemt 2.7 Rijdt overgangen, tempowisselingen en oefeningen ter verbetering van balans, impuls, verzameling, gedragenheid en kwaliteit van de beweging 2.8 Rijdt het paard in balans en met evenwicht op de achterhand 2.9 Past de volgende oefeningen toe als logisch middel ter verbetering van het paard: schouderbinnenwaarts, travers, keertwending om de achterhand, appuyementen, contragalop, eenvoudige/vliegende galopwisseling en inzet arbeidspirouette 2.10 Rijdt het paard passend bij het exterieur 2.11 Rijdt het paard passend bij de reacties die het geeft
3. Rijdt (een deel van) een ZZ-licht proef	3.1 Rijdt de gevraagde onderdelen van de proef vloeiend achter elkaar 3.2 Rijdt het paard in de proef, waarbij balans, impuls, verzameling, gedragenheid en kwaliteit van de beweging behouden blijven

Lesgeven Instructeur Wedstrijdsport Dressuur [E2]

Examineisen	Prestatie-indicatoren
De lesgever	De lesgever.....
1. Informeert en betreft ruiters en ouders/derden	1.1 Informeert en betreft ruiters bij het verloop van de les. 1.2 Stimuleert sportief en respectvol gedrag van de ruiters naar elkaar, de paarden, de instructeur en andere betrokkenen. 1.3 Gaat sportief en respectvol om met alle betrokkenen. 1.4 Komt afspraken na. 1.5 Bewaakt waarden en stelt normen. 1.6 Besteedt aandacht aan het voorkomen van blessures bij de ruiters en paarden 1.7 Handelt in geval van een noodsituatie/ongeluk.
2. Begeleidt ruiters tijdens de lessen	2.1 Houdt rekening met persoonlijke verwachtingen en motieven van ruiters. 2.2 Motiveert, stimuleert en enthousiasmeert ruiters. 2.3 Benadert ruiters op positieve wijze. 2.4 Past de omgangsvormen en het taalgebruik aan de belevingswereld van de ruiters aan. 2.5 Treedt op als een ruiter zich onsportief gedraagt en zorgt dat ruiters zich aan de regels houden. 2.6 Treedt op bij onveilige sportsituaties. 2.7 Houdt zich aan de beroepscode en vertoont voorbeeldgedrag op en rond de accommodatie.
3. Bereidt lessen voor	3.1 Analyseert beginsituatie gericht op ruiters, paarden, omgeving en zijn eigen kwaliteiten als instructeur. 3.2 Bouwt het (periode)plan (chrono)logisch op. 3.3 Stemt het (periode)plan af op het niveau van de paardensporters 3.4 Formuleert doelstellingen concreet. 3.5 Beschrijft evaluatiemethoden- en momenten. 3.6 Werkt passend binnen het (periode)plan lessen uit. 3.7 Baseert de lesvoorbereiding op het (periode)plan. 3.8 Verwerkt evaluaties in de lesvoorbereiding. 3.9 Stemt de lesinhoud af op de mogelijkheden van de ruiters en paarden. 3.10 Kiest voor een verantwoorde lesopbouw.
4. Voert een les uit van 30 minuten aan 2 combinaties op ZZ-licht niveau Technische aspecten	4.1 Geeft feedback en aanwijzingen aan ruiters op basis van analyse van de uitvoering 4.2 Verbeterd hoofd-/halshouding 4.3 Verbeterd tactzuiverheid 4.4 Verbeterd souplesse en ontspannenheid 4.5 Verbeterd de aanleuning 4.6 Verbeterd de impuls en geslotenheid 4.7 Verbeterd het rechtgericht zijn 4.8 Verbeterd de balans, het evenwicht en de verzameling 4.9 Verbeterd de ruiterfitheid
5. Voert een les uit van 30 minuten op ZZ-licht niveau aan een groep van minimaal 2 ruiters Didactische aspecten	5.1 Stemt de lesinhoud af op de omstandigheden. 5.2 Maakt gebruik van goede voorbeelden 5.3 Maakt zichzelf verstaanbaar 5.4 Organiseert de training efficiënt 5.5 Zorgt voor een goede interactie met de ruiters 5.6 Houdt de aandacht van de ruiters vast 5.7 Evalueert proces en resultaat van de training 5.8 Reflecteert op het eigen handelen 5.9 Vraagt feedback 5.10 Verwoordt eigen leerbehoeften

Rijtechniek Instructeur Wedstrijdsport Springen [F1]

Exameisen Springen De ruiter rijdt twee paarden los en rijdt deze paarden in het parcours De ruiter...	Prestatie-indicatoren De ruiter...
1. Zit in balans en met een onafhankelijke zit	1.1 Zit in balans in stap, draf en galop en tijdens de sprong 1.2 Rijdt met souplesse in heup-, knie- en enkelgewricht tijdens stap, draf (lichtrijden en doorzitten) en galop 1.3 Geeft gecoördineerde, onafhankelijke en met elkaar in overeenstemming zijnde hulpen 1.4 Heeft een houding en zit dit het mogelijk maakt om functionele hulpen te geven
2. Traint de paarden op een effectieve manier en gebruikt hiervoor de bijbehorende hulpen	2.1 Past een logische trainingsopbouw toe waarbij een duidelijke opwarming, kern en cooling down naar voren komt 2.2 Rijdt het paard zodanig dat het vlug op kleine hulpen reageert 2.3 Rijdt het paard nageeflijk en met aanleuning 2.4 Rijdt met ontspanning en losgelatenheid 2.5 Rijdt het paard rechtgericht 2.6 Rijdt het paard zodanig dat het buiging en stelling aanneemt 2.7 Rijdt tempowisselingen in galop, waarbij het paard de passen verruimt of verkort en hierbij takt, ritme, regelmaat en balans behoudt 2.8 Rijdt het paard passend bij het exterieur en passend bij de reacties die het geeft
3. Maakt gebruik van springtechnische oefeningen ter voorbereiding op het springen van een parcours	3.1 Neemt een verlichte zit aan passend bij de gevraagde situatie 3.2 Maakt gebruik van gymnastische lijnen ter verbetering van het atletisch vermogen van het paard 3.3 Maakt gebruik van besturingsoefeningen ter verbetering van de controle van het paard
4. Rijdt met twee paarden een parcours met een respectievelijke hoogte van ongeveer 130 cm (eigen paard) en 100 cm (tweede paard)	4.1 Heeft controle over het ritme van de galop met beheerste drang naar voren waarbij het paard in balans gaat 4.2 Rijdt het paard recht naar de sprong toe en brengt het op de ideale plaats voor afzet 4.3 De afzet is recht, het paard springt over het midden van de hindernis, blijft na de landing recht en landt in de goede galop 4.4 Herstelt de galop door middel van een vliegende galopwisseling 4.5 Rijdt vloeiende lijnen en wendingen voor en na de sprong

Lesgeven Instructeur Wedstrijdsport Springen [F2]

Examenisen	Prestatie-indicatoren
De lesgever	De lesgever.....
1. Informeert en betreft ruiters en ouders/derden	1.1 Informeert en betreft ruiters bij het verloop van de les. 1.2 Stimuleert sportief en respectvol gedrag van de ruiters naar elkaar, de paarden, de instructeur en andere betrokkenen. 1.3 Gaat sportief en respectvol om met alle betrokkenen. 1.4 Komt afspraken na. 1.5 Bewaakt waarden en stelt normen. 1.6 Besteedt aandacht aan het voorkomen van blessures bij de ruiters en paarden 1.7 Handelt in geval van een noodsituatie/ongeluk.
2. Begeleidt ruiters tijdens de lessen	2.1 Houdt rekening met persoonlijke verwachtingen en motieven van ruiters. 2.2 Motiveert, stimuleert en enthousiasmeert ruiters. 2.3 Benadert ruiters op positieve wijze. 2.4 Past de omgangsvormen en het taalgebruik aan de belevingswereld van de ruiters aan. 2.5 Treedt op als een ruiter zich onsportief gedraagt en zorgt dat ruiters zich aan de regels houden. 2.6 Treedt op bij onveilige sportsituaties. 2.7 Houdt zich aan de beroepscode en vertoont voorbeeldgedrag op en rond de accommodatie.
3. Bereidt lessen voor	3.1 Analyseert beginsituatie gericht op ruiters, paarden, omgeving en zijn eigen kwaliteiten als instructeur. 3.2 Bouwt het (periode)plan (chrono)logisch op. 3.3 Stemt het (periode)plan af op het niveau van de paardensporters 3.4 Formuleert doelstellingen concreet. 3.5 Beschrijft evaluatiemethoden- en momenten. 3.6 Werkt passend binnen het (periode)plan lessen uit. 3.7 Baseert de lesvoorbereiding op het (periode)plan. 3.8 Verwerkt evaluaties in de lesvoorbereiding. 3.9 Stemt de lesinhoud af op de mogelijkheden van de ruiters en paarden. 3.10 Kiest voor een verantwoorde lesopbouw.
4. Voert een les uit van 30 minuten aan 2 combinaties die 120-130 cm kunnen springen. De tijdsduur van de lessen is 40 min. incl. losrijden. technische aspecten	4.1 Geeft feedback en aanwijzingen aan ruiters op basis van analyse van de uitvoering 4.2 Verbeterd hoofd-/halshouding 4.3 Verbeterd tactzuiverheid, souplesse en ontspannenheid 4.4 Verbeterd de aanleuning 4.5 Verbeterd de impuls en geslotenheid 4.6 Verbeterd het rechtgericht zijn 4.7 Gebruikt passende afstanden 4.8 Heeft tempocontrole en hanteert het juiste grondtempo 4.9 Voert na-controle uit na de sprong 4.10 Verbeterd wendingen en ritme 4.11 Verbeterd de balans en houding van de ruiter 4.12 Verbeterd de verlichte zit 4.13 Verbeterd de ruiterfitheid
5. Voert een les uit van 30 minuten aan 2 combinaties die 120-130 cm kunnen springen. De tijdsduur van de lessen is 40 min. incl. losrijden. didactische aspecten	5.1 Stemt de lesinhoud af op de omstandigheden. 5.2 Maakt gebruik van goede voorbeelden 5.3 Maakt zichzelf verstaanbaar 5.4 Organiseert de training efficiënt 5.5 Zorgt voor een goede interactie met de ruiters 5.6 Houdt de aandacht van de ruiters vast 5.7 Evalueert proces en resultaat van de training 5.8 Reflecteert op het eigen handelen 5.9 Vraagt feedback 5.10 Verwoordt eigen leerbehoeften

Rijtechniek Instructeur Wedstrijdsport Mennen [G1]

Examineisen Dressuur De menner ment twee aanspanningen De menner	Prestatie-indicatoren De menner
1. Heeft een correcte houding	1.1 Heeft een houding die geen negatieve invloed heeft op de inwerking en het effect van de hulpen
2. Traint het paard op een effectieve manier en gebruikt hiervoor de bijbehorende hulpen	2.1 Past een logische trainingsopbouw toe waarbij een duidelijke opwarming, kern en cooling down naar voren komt 2.2 Rijdt het paard zodanig dat het vlug op kleine hulpen reageert 2.3 Rijdt het paard nageefflijk en met aanleuning 2.4 Rijdt met ontspanning en losgelatenheid 2.5 Rijdt het paard rechtgericht 2.6 Rijdt het paard zodanig dat het stelling en buiging aanneemt 2.7 Rijdt overgangen, tempowisselingen en oefeningen ter verbetering van balans, impuls, verzameling, gedragenheid en kwaliteit van de beweging 2.8 Rijdt het paard in balans en met evenwicht op de achterhand 2.9 Rijdt oefeningen, overgangen, wendingen, voltes en variaties in tempo zodanig, dat zij leiden tot een verbetering van de houding, het tempo en de aanleuning van het paard Rijdt het paard passend bij het exterieur 2.10 Rijdt het paard passend bij de reacties die het geeft
3. Rijdt (een deel van) een ZZ mennen enkelspan proef	3.1 Rijdt de gevraagde onderdelen van de proef vloeiend achter elkaar 3.2 Rijdt het paard in de proef, waarbij balans, impuls, verzameling, gedragenheid en kwaliteit van de beweging behouden blijven

Lesgeven Instructeur Wedstrijdsport Mennen [G2]

Exameneisen	Prestatie-indicatoren
De lesgever	De lesgever.....
1. Informeert en betreft mennis en ouders/derden	1.1 Informeert en betreft mennis bij het verloop van de les. 1.2 Stimuleert sportief en respectvol gedrag van de mennis naar elkaar, de paarden, de instructeur en andere betrokkenen. 1.3 Gaat sportief en respectvol om met alle betrokkenen. 1.4 Komt afspraken na. 1.5 Bewaakt waarden en stelt normen. 1.6 Besteedt aandacht aan het voorkomen van blessures bij de mennis en paarden 1.7 Handelt in geval van een noodsituatie/ongeluk.
2. Begeleidt mennis tijdens de lessen	2.1 Houdt rekening met persoonlijke verwachtingen en motieven van mennis. 2.2 Motiveert, stimuleert en enthousiasmeert mennis. 2.3 Benadert mennis op positieve wijze. 2.4 Past de omgangsvormen en het taalgebruik aan de belevingswereld van de mennis aan. 2.5 Treedt op als een mennis zich onsportief gedraagt en zorgt dat mennis zich aan de regels houden. 2.6 Treedt op bij onveilige sportsituaties. 2.7 Houdt zich aan de beroepscode en vertoont voorbeeldgedrag op en rond de accommodatie.
3. Bereidt lessen voor	3.1 Analyseert beginsituatie gericht op mennis, paarden, omgeving en zijn eigen kwaliteiten als instructeur. 3.2 Bouwt het (periode)plan (chrono)logisch op. 3.3 Stemt het (periode)plan af op het niveau van de paardensporters 3.4 Formuleert doelstellingen concreet. 3.5 Beschrijft evaluatiemethoden- en momenten. 3.6 Werkt passend binnen het (periode)plan lessen uit. 3.7 Baseert de lesvoorbereiding op het (periode)plan. 3.8 Verwerkt evaluaties in de lesvoorbereiding. 3.9 Stemt de lesinhoud af op de mogelijkheden van de mennis en paarden. 3.10 Kiest voor een verantwoorde lesopbouw.
4. Voert een les uit van 30 minuten aan 2 combinaties op Z-niveau. Technische aspecten	4.1 Geeft feedback en aanwijzingen aan mennis op basis van analyse van de uitvoering 4.2 Verbeterd hoofd-/halshouding 4.3 Verbeterd tactzuiverheid, souplesse en ontspannenheid 4.4 Verbeterd de aanleuning 4.5 Verbeterd de impuls en geslotenheid 4.6 Verbeterd het rechtgericht zijn 4.7 Verbeterd de balans, het evenwicht en de verzameling
5. Voert een les uit van 30 minuten aan 2 combinaties op Z-niveau. Didactische aspecten	5.1 Stemt de lesinhoud af op de omstandigheden. 5.2 Maakt gebruik van goede voorbeelden 5.3 Maakt zichzelf verstaanbaar 5.4 Organiseert de training efficiënt 5.5 Zorgt voor een goede interactie met de mennis 5.6 Houdt de aandacht van de mennis vast 5.7 Evalueert proces en resultaat van de training 5.8 Reflecteert op het eigen handelen 5.9 Vraagt feedback 5.10 Verwoordt eigen leerbehoeften